

ASPECTES DE LA
GUERRA GRAN:
“EL TERÇ DE VOLUNTARIS
DEL PARTIT DE BESALÚ”

Santi Soler i Simon

En el pròleg del seu darrer llibre, Núria Sales ens diu: “De traces escrites estadístico-comptables de miquelets o altres “irregulars” del segle XVII i XVIII, gairebé no en trobem cap als arxius francesos, i suposo que el mateix passa amb els espanyols” (1).

Sortosament, aquest tipus de documentació és abundant a l'arxiu Municipal de Girona pel que fa al segle XVIII, concretament al període de la Guerra Gran (1793-1795) (2). És per això que la meua atenció s'ha centrat en l'estudi d'aquest període a través de l'esmentada documentació.

En realitat aquest treball que presento és un estudi minuciós d'un dels anomenats “Tercios de Catalunya” creat el 1795, el Terç de voluntaris del partit de Besalú, constituït per un total de 902 miquelets.

El mètode de treball, senzill i monòton, ha consistit en el buidatge sistemàtic dels 902 fulls d'allistament per tal d'extreure'n el màxim d'informació possible. Tal i com queda reflectit en les gràfiques i estadístiques, que acompanyen el present treball, la informació recollida és rica i variada. Recull un seguit d'aspectes ben diversos:

- El nom del miquelet i la seva filiació paterna.
- El lloc d'on és natural i el lloc en el qual habita.
- L'edat.
- L'estatura.
- Religió.
- Característiques físiques del rostre.
- Rastre de malalties.
- Dia i lloc on es va allistar.
- Graduació.
- Data en la qual va morir, va ser ferit, va desertar, o va fet presoner.

29.º de Feb. de 1795. B. de las, de la...
Lima
Alfonso de Caceres

S. Miguel de Lima hijo de Espinosa de ...
de, echo para ...
29.º de Feb. de 1795. ...
en edad 23 años en Religion C. A. R. su
remates entre ...
biueles ... de hamba con ...

Santo ...
... de ...
... de ...
... de ...
... de ...
... de ...

Reclutado ...
... de ...

Juan de ...

Juan de ...

- Si sap escriure.
- L'ofici.

En total dotze característiques que ens poden ajudar a bastir la personalitat i les motivacions d'aquesta massa anònima d'homes que són, en definitiva, els veritables protagonistes de la Història.

HISTÒRIA I SIGNIFICAT DEL TERME MIQUELET:

El mot "miquelet" ens designa el membre d'una milícia especial, de caràcter mercenari o, alguns cops, voluntari, reclutada per diputacions o Junes de guerra per tal d'efectuar accions especials o de reforçar les tropes regulars ⁽³⁾.

Tot i ésser un mot català, sol ocupar més lloc en els diccionaris francesos (i en certs diccionaris italians) que no pas en els catalans. No es tracta doncs d'un fenomen exclusivament català ⁽⁴⁾.

Sembla ésser que el mot popular de miquelet deriva probablement del d'un dels caps d'aquestes primeres tropes, Miquelet de Prats. Es diu que van ser fundats, amb el nom de companyia d'almogàvers, per Francesc de Cabanyes (1640), durant la guerra dels Segadors, per tal de frenar la invasió castellana de Felip IV.

La seva indisciplina, però, els duia a combinar les accions de guerra amb pillatges i robatoris, causant un autèntic pànic. Fou a causa d'aquesta manca de disciplina que el lloctinent de Catalunya, mariscal Le Mothe Haudancourt, el 1625 els suprimí. Però el nom havia esdevingut popular, i el 1689, mentre hom creava companyies al Principat per lluitar contra França, les autoritats franceses del Rosselló en creaven per combatre les primeres.

Tot i llur abolició pel règim borbònic, el 1795, davant els francesos de l'exèrcit governamental, la Junta de Diputats dels corregiments del Principat, reunida a Girona, acordà de crear cossos de miquelets, formats per 20.000 voluntaris comandats pel mariscal de camp Joan Miquel de Vives. Són els miquelets d'aquest moment els que mereixen la nostra atenció.

La seva indumentària consistia en jaqueta vermella (d'aquí el també popular nom de "vermells"), calça blanca i espadenyes, i amb una faldilleta que cobria merament les anques. També duien un capell amb una ploma alta.

DELS MIQUELETS.

Tocan lo corn allà en Gerona
Del gran Urrutia al manament,
Qui la Bandera al ayre dona,
Cridant à l' arma lo jovent :
Ea minyons anèia corrént,
Vestimnos à la valentena;
Vinga l' gambeto al coll tirat,
Y la espadenya per calat.
Vinga l' ayrosa faldileta,
Del Miquelèt propri ornament,
Qu'es la gonella als lloms estreta
Sota l' Arnés antiguament
Y si ara sens metall, ni argent
No atura bala, ò bayoneta,
Ab tot veurer, sabrem fer,
Qu'es cadascu un almugavér

Responent.

Ayre minyons en nom de Deu
Tingám l' cor de un Machabeu,
Fassam entendre al Univers.
Que hereus som dels almugavers.
Vinga l' trabuc y carrabina,
Lo sabre curt ò be l' punyal,
Arma llauquera, à que se inclina
Lo Miquelèt per natural,
Puig no va molt per camí ral,
Ans per barranes fraus, y bosquias,
Y sobre l' sanculot traydó
Llansarse deu com un Falcó
Tirarse deu ab llaugeresa
Sobre'l vil cap del mata-rey,
Mes luego que haja estret la présa,
Que ha de ser sua ab bona lley,
Sens menqua del Real servey,
Sens demostrar por ni vileta,
Ha de mirar per sa salut,
Guanyant lo cim ab promptitut.

Responent.

Prou guardarem eyxa llió;
Aixins de Deu ocasió
Pera poderla executar,
Y la justa ira desfogar.
Dexi entretan la generala
Tocal' gavaig ab roncha tabala,
Que aturdit veu, conta, y senyala
La matansa y perduts cabala
De tantas cargas y animals
Y encicavats canons de batalla,
Y renezant sen va y pasmat,
Sense saber quil ha trucat.
Quant veja que ell gira la esquena,
Y sens venjança va rabiánt,

Corri al estrem de la carena,
De la collada ab pas volant
Y de la punta en un instant,
Mentres la bala ab forsa plena
Arriba al escudat malvat,
Que l' yn engegui un bon ruyzát.
Responent.

Mentres cap tret hy arribará,
La retaguardia l' tomara,
Desgraciát sera l' derrer,
Que a nostres camps, valdrá un fimer
Luego se embosqui ab diligencia,
Y marxant vaja al campaner,
Guardant bon orde y obediencia,
Sempre del ull y orella atenc,
Lo peu llest, y l' cor valent,
Y resolt à fer resistencia;
Qu'el Miquelèt be pot fugir,
Pero ja may se deu rendir.

O quin será compays lo dia
Que algun comboy aturarem!
Quanta será nostra alegria,
Que dins del cor nos sentirem!
Ab quin cuydado apuntarem
Als Comandans que son las goias?
Perque al mirar son cap tombat,
Se nos rendesca lo rrazat.

Responent.

Despullarém als bandolers
De totes las presas y habers,
Que ab tanta injusticia y crueltat
A tot bon vassall han robat.
Y si en la frau de una montanya
Se ficás un destacament,
Com entre la Seu y Sardinia,
O de Borassa al pas dolent!
Com dariam al corn vent
Fen setronar à la campanya,
Y escopetada sens remey,
Fins que hi quedás un mata-rey.

Axi minyons tardans è fova
Al arma el arma contra l' infiel,
Si som Christians aquesta es hora
De darne prova à Deu del Cel;
Ell stentará nostre zel,
Donantnos forta vencedors;
Y fare que vajan ben orats
Als cors dels malvats nostres trets.

Responent.

Ayre minyons en nom de Deu
Tingám l' cor de un Machabeu &c.
Fin.

Vilafranca: Per Francisco Vilalta Estamper, y Llibreter.

Catalunya, que havia protestat amb avalans davant la imposició del sistema obligatori de quines, accedi amb tot l'entusiasme a prendre les armes quan fou amenacada i formà cossos de voluntaris, com havia estat costum segons les antigues constitucions catalanes.

Canço dels miquelets de 1794 (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona).

El seu armament:...“Vinga l’trabuc y carrabina / lo sabre curt ó be l’punyal / arma lleugera, a que se inclina / lo miquelet per natural / puig no va molt per camí ral / ans per barrancs fraus, y bosquina /...” (5)

LA GUERRA GRAN I EL TERÇ DE VOLUNTARIS DEL PARTIT DE BESALÚ:

La jove república francesa, després de guillotinar Lluís XVI acusat de conspirar amb l’estranger, anà declarant la guerra als monarques europeus, i entre d’altres a Carles IV d’Espanya (7-3-1793). S’obria així un període de tres anys de guerra, que els nostres avantpassats titularen amb el nom de Guerra Gran. Catalunya, i més concretament les nostres contrades, tornarien a ser, un cop més, escenari de la por, la lluita i la destrucció.

Malgrat els èxits inicials de Ricardos al Rosselló, la guerra va anar tombant a favor dels francesos: el 17 de novembre del 1794 desfan les línies espanyoles i pocs dies després té lloc la rendició del castell de Figueres.

Davant la situació, cada dia més crítica del Principat, i a instàncies de l’ajuntament de Manresa, fou creada a Barcelona una Junta de Diputats dels corregiments catalans (desembre 1794 - gener 1795), que continuà a Girona sota el comandament del capità general José de Urrutia.

El Pla General acordat per l’assemblea consistí en la creació de cossos de miquelets. Cada cap de partit creà la seva Junta de Defensa, cada una de les quals s’encarregava d’alçar el total de 20 batallons de miquelets. Aquesta mena d’infanteria lleugera es dividia en “Tercios”: “Tercio de Gerona”, “Tercio de Camprodon”, “Tercio de Besalú”, etc., i el comandament d’aquestes forces va ser confiat al mariscal de camp Joan Miquel de Vives.

En principi, sembla que cada municipi havia de presentar un determinat nombre de miquelets, segons les pròpies possibilitats. El fet de pertànyer a una zona geogràfica o partit no implicava pas el servei obligatori en el Terç d’aquella zona, sinó que era possible presentar-se per altres Terços.

Les companyies constarien de 100 homes (inclosos 4 sergents i 10

caporals d'esquadra, nomenats pels capitans), i a cada companyia hi hauria capità, tinent i sots-tingent, tots ells escollits entre persones de distingida reputació: "Nobleza, hacendados y otras personas visibiles".

Tot aquell que s'allistés voluntàriament en aquests cossos hi hauria de romandre, com a mínim, durant tota una campanya.

Pel que fa al manteniment:... "además del pan que se da por cuenta del Rey á los Paisanos que sirven en la guerra actual se les ofreceran seis reales diarios, con la prevención de que se les detendrá uno por Masite, el qual si no necesitase para cálzar ó vestido se les entregará de tres en tres meses". (6)

L'antiga vila comtal de Besalú, enclavada en un lloc militarment estratègic, es veié aviat pertorbada per l'ambient de guerra. (7)

A l'esmentada Assemblea de Diputats catalans, "en la qual concuurió lo más granado de quanto podia personificar la tradició catalana", els representats del Partit de Besalú foren el notari Abdó Julià i Boy, i Don Ildefonso de Falgás. (8)

Besalú, com la resta de caps de Partit, creà la seva Junta per encarregar-se de la formació del Terç de Voluntaris.

El Terç de voluntaris del partit de Besalú el constituïren un total de 902 miquelets, que s'allistaren entre el 3 de febrer de 1795 i el 22 d'agost del mateix any (quan ja feia un mes que havia estat signada la Pau de Basilea).

Aquest voluntariat no era pas tot natural de la comarca. Com ja hem dit anteriorment, el miquelet podia allistar-se pel Partit que volgués. Això ens explica, en part la diversitat de comarques que apareixen en el gràfic núm. 1. Tal i com en ell es pot observar, l'aportació més important en nombre d'homes la fa l'Alt Empordà, amb un 36'47% del total, la Garrotxa amb el 28'60%, seguida del Gironès amb el 19'62%. Podem dir doncs que el Terç de voluntaris de Besalú estava format, en bona part, per homes procedents dels pobles més afectats pel conflicte.

Pensem que mereixen especial atenció pobles com Espolla, Lledó, Mieres i Serinyà, que presenten una desmesurada aportació si es comparen amb la resta de pobles. Seria interessant esbrinar-ne el perquè.

Qui eren aquests voluntaris?. El primer que podem dir és que es tracta de gent jove la seva mitjana d'edat és de 22 anys. El gràfic núm. 2 reflecteix que el grup més nodrit és el de joves de 17 i 18 anys (constitueixen el 22'61%). A tall de curiositat, assenyalem que el miquelet més veterà que s'allistà fou Josep Casulà, un pastor de 56 anys, que ho feu en la 10^a. companyia. Junt amb això hem de dir també que els més joves foren dos nens de 12 anys, de la 8^a. companyia (tot i que al cap d'un temps se'ls declarà inútils i hagueren de ser substituïts). Als vailets més joves de cada companyia se'ls assignava la plaça de tambor. En el gràfic general es pot observar la mitjana d'edats de cada companyia.

De les 12 característiques que citàvem a l'inici d'aquest treball, n'hi ha 3 que no han pogut ser representades en cap gràfic. Ens referim a la religió, l'estatura i les característiques físiques del rostre. Pel que fa a la primera, hem de dir que a tots els fulls apareixen les mateixes inicials: C.A.R. (catòlica, apostòlica i romana). Tampoc no podem dir res de l'estatura, doncs aquí apareixen tres inicials que suposem que indiquen que el soldat dona l'estatura mínima per allistar-se. La tercera, la de les característiques físiques, tampoc l'hem poguda representar a causa de la difícil quantització que suposa.

La verola i les cicatrius són dades que sí hem pogut registrar. A primer cop d'ull sorprèn l'elevat tant per cent amb què apareixen a cada companyia. A la 10^a. més d'un 35% presentava símptomes d'haver passat la verola.

Les cicatrius, però, tampoc no queden gens enrera. El fet que hi hagi un elevat nombre d'homes que en el moment d'allistar-se presentin cicatrius o cremadores en el rostre ens fa pensar que no es tractava de gent principiant, sinó gent que ja havia entrat en combat anteriorment.

Una altra característica que hem pogut detectar és el fet de si el miquelet sabia o no d'escriure. És un detall interessant que ens aproxima al grau d'alfabetització de les nostres comarques en aquella època. Els miquelets que diuen saber d'escriure estampen sobre el paper la seva signatura (la majoria de les vegades aquesta no coincideix, ortogràficament, amb el nom i cognom que escriu l'encarregat de fer l'allistament). Els miquelets que diuen no saber escriure, en el

lloc de la signatura hi fan una creu. És fàcilment observable com el nombre d'homes que sabien escriure coincideix amb el de sergents i caporals.

El període d'allistament ja hem dit que comprèn des del 3 de febrer del 1795 fins a l'agost del mateix any. Si ens fixem en les gràfiques que representen l'evolució mensual dels allistaments, veiem que el gruix de miquelets disminueix durant el mes de febrer, i a partir del març el nombre d'allistats decreix progressivament. Atès que la gran quantitat de miquelets es declaren, com veurem, d'ofici del camp, podria ser que el període d'allistament vingués influït per les tasques agrícoles de pagès.

Pel que fa als oficis, d'entrada hem de dir que no tenim l'ofici de la totalitat d'allistats, i per tant hem de treballar amb tant per cent.

Primerament, i això queda reflectit en el gràfic núm. 3, s'observa una esperada gran quantitat de gent d'ofici del camp. Una gran quantitat, que és superior a la resta de tots els altres oficis junts. Existeix doncs una gran desproporció entre els pagesos i la gent d'altres oficis. És per això que hem cregut més adient la representació gràfica dels oficis mitjançant dos diagrames: El primer, núm. 3, reflecteix la desproporció esmentada; mentre que el segon, núm. 4, ens mostra la proporció amb què es troben entre si la resta d'oficis.

Pensem que és interessant el fet que existeixin una bona diversitat d'oficis. En total són més d'una vintena i van des del mestre d'escola al pastor, passant pel sabater o pel pintador d'indianes.

També hem localitzat el nombre de miquelets que foren llicenciats per inútils. El motiu que se sol al·legar és el de "por no aprender el oficio". En aquests casos eren substituïts per nous allistats. En total n'hem detectat una dotzena. A la tercera companyia, en Josep Cladera, d'edat 14 anys, "se despachó por no poder aprender su obligación de tambor".

El nombre de morts, ferits, desertors o presoners (que ja és per si mateix prou interessant), ens serveix també per descobrir el grau de mobilitat d'aquestes tropes, les seves accions, els seus campaments i els seus centres hospitalaris.

A través d'aquestes relacions ens fem ressò, per exemple, de la importància de "l'atac que lo enemich nos ha fet en lo campament de

Cistella"; o bé l'atac a Besalú la matinada del primer de març.

Besalú, Olot, Pincaró, eren centres hospitalaris. Francesc Caula ens descobreix el paper que feia Tortellà de poble enllaç entre la línia del front (Bassegoda, Llonja, Talaixà) i els centres hospitalaris ⁽⁹⁾.

Examinant el nombre de presoners, hem trobat un miquelet de la tercera companyia, Rafael Quintà, que "se prendió por espia". Cometre delictes d'espionatge era una cosa molt greu: "Los que sirvan de espías para los enemigos, ó faciliten noticias a los que lo son, abrigándoles su delito, **seran ahorcados**" ⁽¹⁰⁾.

En el capítol de les desercions podem dir que aquestes no es produeixen de manera individual. Quasi sempre solia desertar més d'un. A vegades es tracta de germans o bé de gent d'un mateix poble. Solen desertar al front (en els campaments o destacaments fronterers), però a la 9ª. companyia un jove sastre de la Bisbal, va desertar aprofitant la llicència de sis dies que se li havia donat.

Els desertors (llevat d'un cas en què es diu va desertar "y no se llevó ninguna prenda de vestimenta ni de armamento"), era normal que no marxessin amb les mans a la butxaca. La carrabina se la solien emportar tots. El càstig per als desertors consistia a servir durant vuit anys en un batalló de Tropes lleugeres ⁽¹¹⁾.

Dels 902 homes que tenim enregistrats, 44 eren sergents i 73 eren caporals (indistintament 1ra. i 2na.). Amb aquestes dades i amb les que ja coneixem referents a soldades, hem pogut calcular la quantitat de diner repartit en concepte de soldada diària. La xifra puja a 5.573 rals diaris, i si hi afegim el sou de capitans, tinents i sots-tinents la xifra es converteix en 6.053 rals diaris.

La llarga durada de la guerra, les grans despeses que havien d'efectuar els pobles per al sosteniment dels miquelets i l'ajuda a les forces de l'exèrcit, esgotaren la capacitat contributiva d'alguns municipis, deixant desatesos els pagaments a què restaven obligats. Francesc Caula ens explica que la Junta de Besalú es va haver de dirigir a alguns pobles del partit per tal que paguessin puntualment la mensualitat estipulada. La Junta amenaçà amb fortes multes els ajuntaments implicats en aquest afer: Batet, Begudà, La Cot, La Barroca, Mieres, Sant Esteve de Liémena ⁽¹²⁾.

Un dels tòpics de la Guerra Gran ha estat l'entusiasme popular que

aquesta suscità. Alguns historiadors, fins i tot, han arribat a qualificar aquest sentiment de patriòtic. Vist amb deteniment, però, aquest patriotisme no és res més que l'expressió d'uns homes disposats a lluitar per les seves llars, les seves collites i les seves propietats. També s'ha de tenir en compte, tal i com assenyala Ricard Jordà, que a l'enrolament de voluntaris, hi ajudaria la baixa dels jornals i l'augment dels productes alimentaris. Davant d'aquest desequilibri de preus i salaris, la soldada dels sis rals diaris havia de ser una oferta temptadora ⁽¹³⁾.

Nombre de sergents i caporals del “Terç de Voluntaris del partit de Besalú”.

Companyia	1a.	2a.	3a.	4a.	5a.	6a.	7a.	8a.	9a.	10a.	
Sergents	4	5	5	5	4	4	5	3	4	5	= 45
Caporals	7	8	8	9	8	8	8	8	4	6	= 74

Preu de les soldades:

Miquelets	6 rals diaris
Caporals	7 rals diaris
Sergents	8 rals diaris
Subtinents	12 rals diaris
Tinents	16 rals diaris
Capitans	20 rals diaris

Aportació en nombre d'homes que fan les diferents comarques:

Alt Empordà	329	36.47%
Baix Empordà	55	6.09%
Gironès	177	19.62%
Garrotxa	258	28.60%
La Selva	11	1.21%
Cerdanya	4	0.44%
Ripollès	26	2.88%
Barcelonès	2	0.22%
Vallès Occidental	4	0.44%
Vallès Oriental	3	0.33%
Vallespir	7	0.77%

Bages	1	0.11%
La Noguera	1	0.11%
Maresme	1	0.11%
Baix Llobregat	2	0.22%
Alt Urgell	2	0.22%
Segrià	1	0.11%
Baix Urgell	1	0.11%
Baix Ebre	2	0.22%
Baix Penedès	1	0.11%
Baix Camp	1	0.11%
Pallars Sobirà	1	0.11%
Montsià	2	0.22%
Varis ⁽¹⁾	10	1.10%

(1) correspon al total dels cinc municipis que no hem identificat.

Morts

Jaume Alsina	Bassegoda	29MR95	1 ^a .	Caporal 1ra.
Joan Boix	Hosp. Olot	16MG95	1 ^a .	-
Jaume Masdevall	Hosp. Olot	5MG95	1 ^a .	-
Baldiri Solà	Besalú (atac)	1MR95	3 ^a .	-
Andreu Cabratosa	Camp. Cistella	5MG95	3 ^a .	-
Salvi Brugués	Camp. Cistella	5MG95	3 ^a .	-
Salvi Carbonell	Camp. Cistella	5MG95	3 ^a .	-
Pere Colomé	Besalú (atac)	1MR95	4 ^a .	-
Silvestre Terrades	a casa seva	12JL95	4 ^a .	-
Ramon Huriol	Hosp. Espinau	26AB95	5 ^a .	-
Manuel Ribas	Camp. Cistella	5MG95	5 ^a .	-
Jaume Margan	Camp. Cistella	5MG95	5 ^a .	-
Joan Danés	-----	19MR95	6 ^a .	-
Pere Juanola	dest. Pincaró	2AB95	6 ^a .	caporal 2 ^a .
Jaume Vila	Montagut	23Jn95	6 ^a .	-
Joan Ricolt	Banyoles	14MG95	7 ^a .	-
Ildefons Forés	Favar (?)	MG95	7 ^a .	-
Geroni Junosas	Camp. Cistella	5MG95	8 ^a .	-

Antoni Culell	Camp. Cistella	5MG95	8 ^a .	caporal 1 ^a .
Martí Sot	Costarrasa	14JN95	8 ^a .	caporal 2 ^a .
Pere Solé	Hosp. Besalú	29AB95	10 ^a .	-
Josep Blanch	Hosp. Besalú	28AB95	10 ^a .	-
Ventura Santaló	----	29JN95	8 ^a .	-

A

B

C

D

F

- La columna A correspon al nom dels miquelets morts.
- La columna B correspon al lloc on moriren.
- La columna C expressa de forma abreujada la data de la defunció.
- La columna D indica la companyia a la qual pertanyen.
- La columna F indica la graduació.

Desertors

Josep Serra	3 ^a .	22JN95	camp. Llorona
Pere Serra	3 ^a .	22JN95	camp. Llorona
Miquel Curet	5 ^a .	31MR95	camp. Llorona
Carles Boronât	5 ^a .	12AB95	!
Francisco Gonsalbes	5 ^a .	12AB95	!
Jaume Grau	5 ^a .	12AB95	!
Manel Pera	5 ^a .	12AB95	!
Salvador Mas	5 ^a .	1MG95	camp. Llorona
Pau Geribau	5 ^a .	1MG95	camp. Llorona
Martí Forn	5 ^a .	1MG95	camp. Llorona
Bartomeu Armadã	5 ^a .	18JL95	camp. Llorona
Antoni Buaño	6 ^a .	1AB95	camp. Llorona
Tomàs Casabó	7 ^a .	20JN95	camp. Llorona
Marcos Llantó	8 ^a .	28MR95	destc. Beuda
Francisco Roure	8 ^a .	21AB95	destc. Beuda
Sebastià Serra	9 ^a .	19MR95	destc. Beuda
Domingo Fullia	9 ^a .	----	destc. Beuda
Francisco Mureel	9 ^a .	28F95	Cia. fixa de Roses
Geroni Terrades	10 ^a .	22F95	Besalú
Miquel Capeu	7 ^a .	31MR95	camp. Llorona
Geroni Carbaxeras	9 ^a .	14JL95	camp. Llorona
Francisco Alsina	9 ^a .	25F95	Cia. fixa de Roses

Presoners fets per l'enemic

Ignasi Turon	4 ^a .	3MG95	camp. Cistella
Joan Carrera	4 ^a .	5MG95	camp. Cistella
Miquel Brugué	4 ^a .	5MG95	camp. Cistella
Esteve Ribas	4 ^a .	5MG95	camp. Cistella
Francesc Sola	5 ^a .	5MG95	camp. Cistella
Joan Artigues	10 ^a .	5MG95	camp. Cistella

(!): Són desertors del Regiment d'Infanteria de Savoia.

VOLUNTARIS MIQUELETS DELS DIFERENTS POBLES DE LA GARROTXA

Argelaguer: Josep Vallmajó de 17 anys, 2a. companyia; Joan Pina-della, 38, 3a; Joan Casals, 21, 3a; Pere Gaiolà, 21, 4a; Baldiri Bus-quet, 20, 6a; Joan Masbernat, 34, 6a; Jaume Solé, 17, 6a; Pere Pi, 16, 6a; Francisco Casamitjana, 18, 6a; Joan Mas, 22. 7a; Jacint Masso-nas, 15, 10a; Pere Masos, 20, 10a.

Batet de la Serra: Francesc Planagumà, de 18 anys, 3a. companyia; Rafel Marzé, 19, 3a.; Antoni Roure, 29, 3ra.; Valentí Busquet, 18, 3a.; Baldiri Marzé, 15, 3a.; Josep Busquet, 22, 4a.; Francisco Guitart, 18, 5a.; Francisco Solé, 18, 7a.

Begudà: Joan Solé, de 30 anys, 3a. companyia; Jacint Solé, 20, 3a.; Pere Alsina, 19, 10a; Josep Pinadella, 30, 7a.

Besalú: Salvi Puigvert, de 16 anys, 2a. companyia; Josep Basi, 21, 5a.; Josep Serra, 16, 5a.; Josep Solé, 20, 5a.; Josep Vila, 16, 7a.; Josep Duran, 18, 8a.; Antoni Manyach, 15, 8a.; Ventura Gubert, 19, 8a.; Josep Jaumes, 14, 8a.; Josep Cabratosa, 16, 8a.; Baptista Arma-dà, 20, 8a; Jaume Gubert, 40, 8a.; Salvador Armadà, 16, 8a.; Jaume Serra, 32, 9a.; Manuel Pujal, 19, 10a.; Domingo Cabratosa, 27, 10a.; Vicens Mach, 16, 10a.; Bartomeu de Uxans, 16, 10a.; Pau Bosch, 23, 10a.; Josep Duró, 28, 10a.; Pere Inglada, 33, 10a.; Josep Pujal, 17, 10a.

Beuda: Joan Capallera, de 19 anys, 2a. companyia; Pere Trias, 20, 2a.; Martí Rubira, 36, 6a.; Jaume Bretxa, 16, 10a.

Castellfollit de la Roca: Francisco Roca, de 22 anys, 6a. companyia; Joan Sala, 25, 6a.; Joan Puig, 27, 6a.; Pere Farrés, 33, 6a.; Geroni Junosas, 46, 8a.

Cogolls: Francisco Baranqué, de 25 anys, 4a. companyia.

Dosquers: Dionís Marcà, de 21 anys, 1a. companyia; Josep Bosch, 18, 2a.; Bernat Bosch, 19, 3a.; Martí Llorenç, 40, 10a.

Entreperes: Sebastià Argelés, de 24 anys, 6a. companyia.

Gitarriu: Josep Cufí, de 21 anys, 6a. companyia; Pere Vila, 18, 6a.; Patllari Puigmal, 24, 6a.

Juinyà: Cebrià Pujiula, de 17 anys, 3a. companyia.

Lligordà: Miquel Samsó, de 19 anys, 2a. companyia.

Maià de Montcal: Pere Carich, de 15 anys, 2a. companyia; Joan Fel, 19, 2a.; Salvador Bretxa, 17, 2a.; Josep Ros, 16, 2a.; Jaume Sierra, 19, 2a.; Rafael Jou, 29, 2a.; Baldiri Pons, 16, 3a.; Domingo Llorens, 18, 9a.; Jaume Planella, 16, 10a.

La Miana: Josep Pujolà, de 16 anys, 3a. companyia; Ramon Reyx, 26, 4a.; Josep Oliveras, 28, 4a.

Mieres: Mateu Fàbregas, de 22 anys, 4a. companyia; Francisco Serra, 17, 4a.; Joan Bartrina, 22, 4a.; Miquel Civat, 23, 4a.; Jacint Nogué, 16, 4a.; Joan Obradó, 16, 4a.; Isidre Gelada, 20, 4a.; Isidre Prat, 17, 4a.; Pere Serra, 22, 4a.; Joan Sola, 18, 4a.; Josep España, 17, 4a.; Josep Tubau, 23, 4a.; Quirch Solà, 23, 4a.; Joan Prat, 40, 4a.; Joan Salavia, 36, 4a.; Julià Artigas, 22, 4a.; Jaume Vila, 16, 4a.; Josep Vila, 22, 4a.; Bernat Vila, 30, 4a.; Antoni Teixidor, 36, 4a.;

Miquel Vila, 28, 4a.; Miquel Bartrina, 18, 4a.; Francisco Vila, 22, 4a.; Josep Puigmitjà, 16, 4a.; Josep Matas, 16, 4a.; Rafael Curnellas, 19, 4a.; Joan Bartrina, 23, 4a.; Pere Juntas, 16, 4a.; Joan Fàbrega, 19, 4a.; Joan Busquet, 20, 4a.; Pere Bosch, 17, 5a.; Salvador Curnellas, 40, 8a.; Baldiri Gusiñé, 16, 10a.; Joan Artigas, 27, 10a.; Pere Gusiñé, 21, 3a.; Josep Bruguier, 19, 4a.; Francisco Puig, 21, 4a.; Isidre Obradó, 18, 4a.; Miquel Bruguier, 20, 4a.; Francisco Reixach, 21, 4a.; Bernat Pararols, 18, 4a.; Josep Grivé, 23, 4a.; Baldiri Tubau, 17, 4a.; Patllari Hombravella, 32, 4a.; Joan Perelada, 24, 4a.

Montagut: Josep Guardiola, 27, 4a.; Pere Casas, 16, 5a.; Pere Vila, 24, 6a.; Joan Costa, 20, 6a.; Estanislau Blanch, 34, 6a.; Josep Jordà, 21, 6a.; Miquel Oliveras, 34, 6a.; Pere Coma, 28, 6a.; Josep Palomeiras, 6a.; Joan Surroca, 17, 8a.; Joan Rudesà, 17, 8a.; Geroni Espigulé, 17, 8a.

Oix: Bernat Forn, de 18 anys, 6a. companyia.

Olot: Miquel Curet, de 16 anys, 5a. companyia; Jaume Masdevall, 36, 5a.; Francisco Mirambell, 18, 5a.; Ignasi Serbosa, 17, 5a.; Pere Vidal, 26, 6a.; Rafael Pujol, 25, 8a.; Jaume Iglésias, 17, 10a.; Ramon Iglésias, 19, 10a.; Geroni Tarruella, 20, 10a.

Palera: Josep Costa, de 20 anys, 2a. companyia; Pere Principi, 17, 2a.; Silvestre Tarrades, 36, 4a.

Les Planes: Joan Mata, de 24 anys, 4a. companyia.

Pera: Felicià Jordà, de 22 anys, 5a. companyia.

La Pinya: Pere Cabanyes, de 19 anys, 5a. companyia.

Les Preses: Jaume Pinadella, de 19 anys, 3a. companyia.

Riudaura: Bartomeu Lenza, de 24 anys, 4a. companyia; Antoni Cas-

tanyer, 4a.; Climent Castanyer, 19, 5a.; Llorenç Vila, 32, 10a.; Joan Castanyer, 20, 10a.

Riu: Pere Muntada, de 20 anys, 5a. companyia.

Sadernes: Joan Pineda, de 20 anys, 3a. companyia; Josep Gratacós, 33, 3a.; Miquel Cufí, 21, 6a.; Jaume Vila, 18, 6a.; Geroni Cabaxeras, 37, 9a.

Sales de Llierca: Martí Puigblanquer, 16 anys, 2a. companyia; Jaume Joanola, 16 anys, 6a.

El Sallent: Francisco Juncas, de 23 anys, 4a. companyia; Isidre Roure, 21, 4a.; Isidre Ribas, 23, 4a.

Sant Andreu de la Barroca: Jaume Artiga, de 16 anys, 4a. companyia; Joan Roca, 23, 4a.; Sebastià Peracaula, 34, 8a.

Sant Andreu del Torn: Josep Noguer, de 21 anys, 4a. companyia; Narcís Fàbrega, 21, 4a.; Pere Comerma, 40, 4a.; Miquel Maret, 30, 4a.; Joan Buch, 29, 4a.; Bernat Comerma, 16, 4a.; Josep Torrent, 24, 4a.; Antoni Puigdevall, 17, 10a.

Sant Aniol de Finestres: Domingo Grau, de 19 anys, 2a. companyia.

Sant Esteve de Bas: Pere Colomé, de 30 anys, 4a. companyia; Ignasi Turon, 22, 4a.; Joan Carrera, 16, 4a.; Miquel Solà, 20, 4a.; Isidre Prat, 23, 4a.; Pere Rius, 17, 4a.; Ignasi Bosch, 17, 4a.; Josep Bagó, 17, 4a.; Esteve Fàbrega, 4a.; Pere Puntí, 18, 4a.; Josep Bosch, 23, 4a.; Joan Campasol, 41, 4a.; Josep Beltrams, 23, 4a.; Josep Torras, 26, 4a.; Francesc Buscasse, 36, 4a.; Francisco Gravalera, 24, 4a.

Sant Feliu de Pallerols: Gaspar Santjaume, de 16 anys, 5a. companyia.

Sant Ferriol: Joan Solé, de 16 anys, 4a. companyia.

Sant Iscle de Colltort: Francisco Roura, de 25 anys, 8a. companyia.

Sant Jaume de Llierca: Joan Casas, de 22 anys, 6a. companyia; Salvi Barceló, 17, 6a.; Llorenç Plana, 16, 6a.; Jaume Serradell, 17, 6a.

Sant Joan les Fonts: Jaume Alsina, de 29 anys, 1a. companyia; Jaume Ferrés, 18, 5a.; Pau Llongarriu, 23, 6a.; Francisco Ballés, 20, 8a.

Sant Martí del Clot: Isidre Corcoy, de la 5a. companyia.

Sant Cristòfor de les Fonts: Ignasi Callís, de 20 anys, 5a. companyia.

Santa Pau: Josep Coll, de 20 anys, 6a. companyia; Silvestre Freixas, 20, 7a.; Josep Freixas, 23, 7a.; Josep Bellana, 26, 7a.

Segueró: Jaume Bosch, de 18 anys, 2a. companyia; Josep Diumé, 17, 2a.; Francisco Ayach, 17, 2a.; Agustí Pons, 28, 2a.; Damaso Juanola, 23, 2a.; Silvestre Ferré, 28, 2a.; Joan Barceló, 19, 2a.; Simon Peguera, 25, 6a.; Jaume Tutau, 26, 8a.

Sous: Joan Faig, de 19 anys, 2a. companyia; Joan Torrent, 18, 2a.; Joan Pujol, 26, 5a.

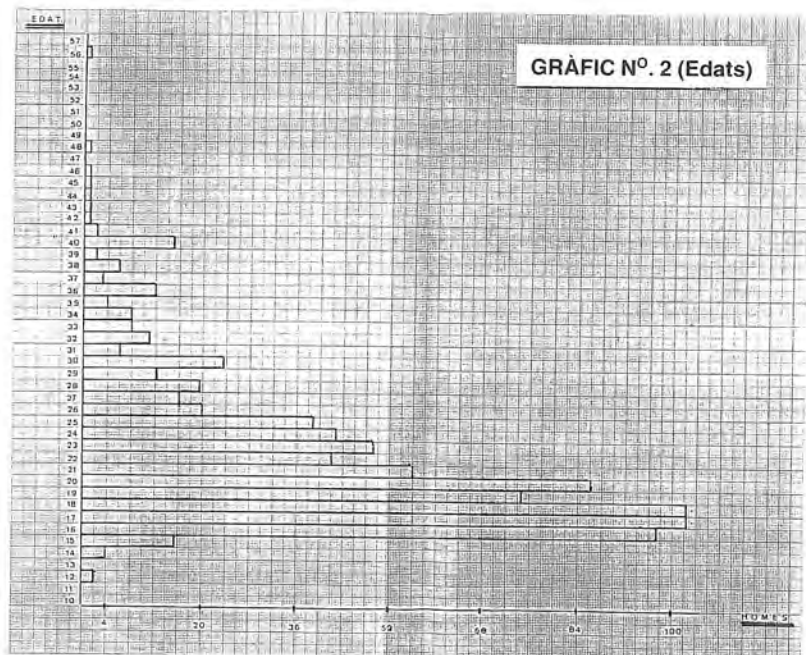
Toralles: Joan Matila, de 20 anys, 5a. companyia; Jaume Iglésias, 25, 5a.

Tortellà: Jacint Manel·la, de 19 anys, 7a. companyia; Joan Sabater, 33, 10a.; Bernat Masdemont, 27, 10a.; Josep Cusey, 17, 10a.; Josep Espigulé, 23, 10a.; Joan Llosas, 24, 10a.; Josep Geli, 35, 10a.; Baptista Pujals, 18, 10a.; Pere Masos, 16, 10a.; Tomàs Fixeras, 45, 10a.; Jaume Fixeras, 16, 10a.; Damaso Salavia, 38, 10a.; Josep Camps, 17, 10a.

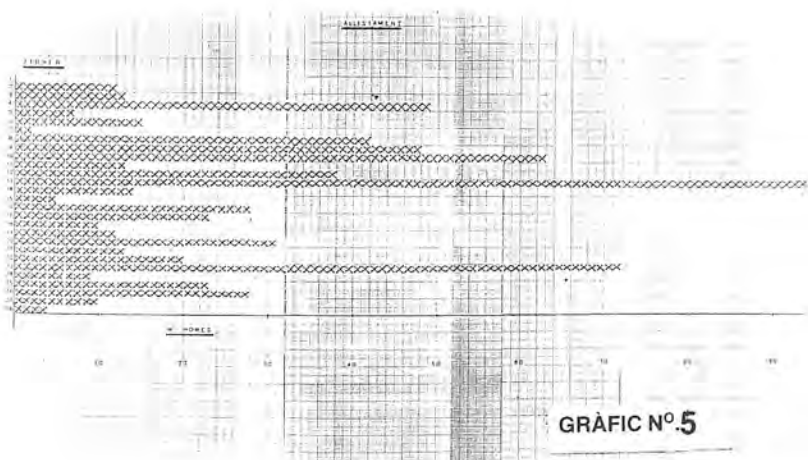
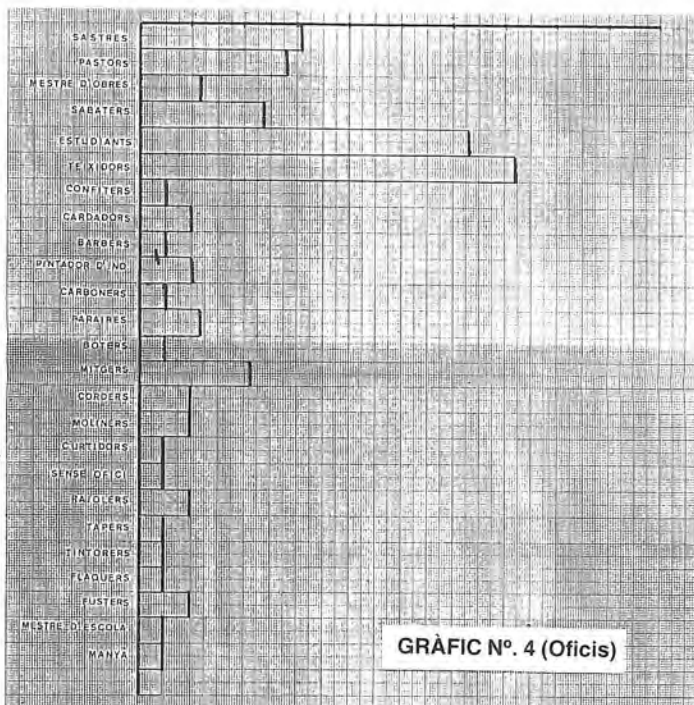
NOTES

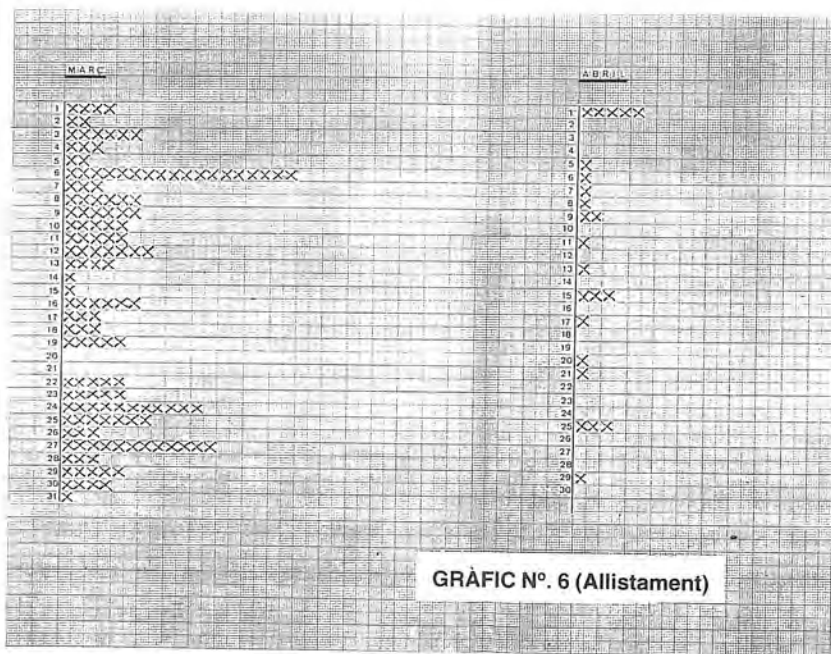
- (1).- **Núria Sales**, "*Senyors bandolers, miquelets i botiflers*", Ed. Empúries, Barna. 1984
- (2).- Arxiu Municipal de Girona. Secció Defensa, Cossos militars, lligall nº. 1.
- (3).- Seguim la definició que dóna la Gran Enciclopèdia Catalana.
- (4).- **Núria Sales**, op. cit. pàg. 106.
- (5).- Tant la indumentària del miquelet com el seu armament apareixen en la "*Canso dels miquelets*" que reproduïm en aquest treball.
- (6).- "*Plan Genral que acordó el Principado de Cataluña por medio de sus Diputados*". Es pot consultar a **Angel Ossorio y Gallardo**, "*Historia del pensamiento político catalán durante la guerra de España con la República francesa 1793-1795*", Ed. Grijalbo, Barcelona 1977.
- (7).- Els llibres parroquials de defuncions, són un clar exponent de la situació d'anormalitat que visqué la vila entre 1794 i 1795. A part de l'elevat nombre de defuncions d'aquests anys, es detecta la presència de soldats i també de refugiats procedents d'altres pobles.
- (8).- La llista de Diputats pot consultar-se també a l'obra de **Ossorio y Gallardo**, pàgs. 238-239.
- (9).- **Francesc Caula**. "*Les parròquies i comuns de Sta. Eulàlia de Begudà i St. Joan les Fonts*", reed. Diputació de Girona 1981, pàg. 185.
- (10) i (11) **A. Ossorio y Gallardo**, op. cit. pàg. 295.
- (12).- **Francesc Caula**, op. cit. pàgs. 186-187.
- (13).- **Ricard Jordà i Güell**, "*La guerra Gran vista des d'Olot (1793-1795)*", Ed. R. Dalmau, col. Episodis de la Història, nº. 199, Barcelona 1975, pàg. 48.

GRÀFIC GENERAL													
COMPANIES	Nº HOMES	VARGIA	C/CATRIUS	SEISEL TAREE	M/TIAMA P. EDATS	ALLISTAMENT	MORTS	FENTIS	DREPTORS	INOTILS	PREGOMERS	SABEN L'EDCURE	POBLES AMB MES APORTACIO
1º	104	41'38%	34'35%	52'04%	23'98	3F-29AR	3	-	-	1	-	11	40'44% Espolla
2º	101	20'44%	26'53%	52'98%	24'21	3F-29AR	-	-	-	1	-	12	26'02% Sureda
3º	105	47'44%	24'02%	55'22%	24'64	3F-29AR	4	-	2	1	-	20	19% Soriges
4º	106	21'58%	20'25%	44'33%	22'80	4F-13AR	2	2	-	4	4	16	41'04% Anova
5º	107	25'23%	16'36%	53'32%	22'09	4F-13AR	3	1	9	-	1	17	15'02% Anova
6º	87	26'53%	20'60%	49'04%	24'94	7F-11AR	3	-	1	-	-	11	42'64% Sureda
7º	91	32'46%	24'97%	51'27%	24'30	6F-10AR	2	-	2	1	-	23	25'04% Soriges
8º	83	24'04%	22'09%	53'02%	24'27	3F-29AR	4	2	2	2	-	19	20'04% Sureda
9º	59	24'02%	25'42%	41'27%	22'03	4F-13AR	-	-	5	-	-	13	22'04% Sureda
10º	59	21'52%	28'42%	44'01%	22'59	4F-13AR	2	-	1	1	1	14	23'12% Sureda

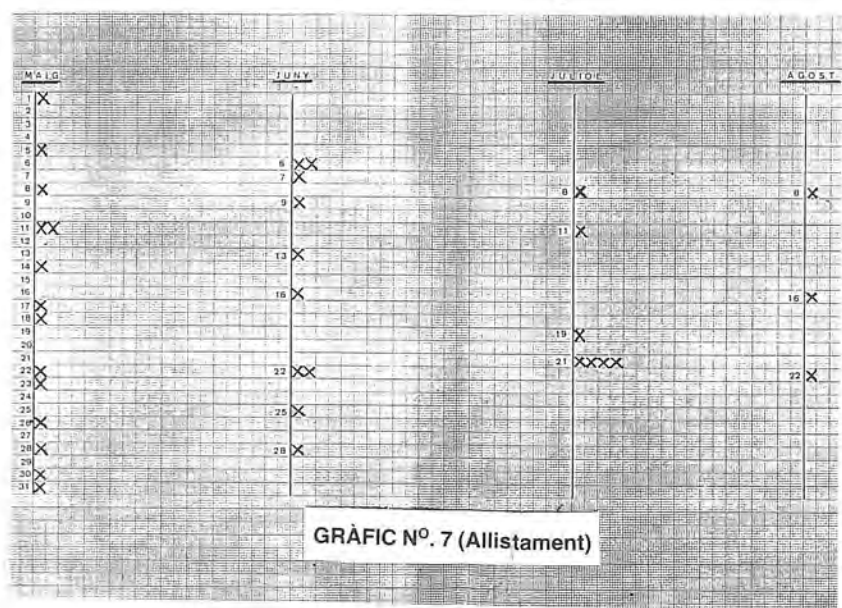

GRÀFIC N°. 3

GRÀFIC N.º 6 (Allistament)

GRÀFIC N.º 7 (Allistament)